

О. Г. Величко, канд. екон. наук, ДКЦПФР
С. І. Прилипко, канд. екон. наук,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

На даний час існує три моделі ефективного корпоративного управління:

- англо-американська;
- континентальна (європейська);
- японська.

Структура кожної моделі корпоративного управління має свої характерні елементи. Тобто побудова ефективної системи розкриття інформації ґрунтується в першу чергу на обраній моделі.

Кожна країна розробляє власні системи корпоративного управління з урахуванням особливостей національної економіки. Але слід враховувати, що іноземні інвестори скоріш за все будуть розглядати питання вкладення інвестицій у корпорації з структурою управління, яка для них зрозуміла і прийнятна.

Слід також зазначити, що у 2003 році було прийнято Директиву ЄС щодо проспектів, які публікуються при пропозиції цінних паперів або їх продажу. Вона визначає правила розкриття інформації у проспектах цінних паперів, які відповідають стандартам розкриття інформації IOSCO, а також вимоги щодо включення до проспектів цінних паперів фінансової інформації за два або три роки (залежно від виду цінних паперів), що підтверджена аудитором та складена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Відповідно до директив Європейського Союзу розкриттю підлягає також суттєва інформація компанії: важлива інформація, розкриття якої вимагається законодавством (опис бізнесу, фактори ризику, судові справи, суттєві угоди з керівництвом компанії, інформація про членів спостережної ради, правління та посадових осіб); додаткові відомості, які необхідні для забезпечення повноти і точності інформації в цілому (при цьому зазначається, що за певних обставин інформація може не надаватись у відповідних документах, якщо згідно із законодавством вона має триматись у таємниці або є торговою таємницею чи власністю фірми); додаткова інформація, необхідна для забезпечення чесної і правдивої картини діяльності компанії.

У свою чергу, фінансова інформація, що підлягає розкриттю, повинна включати такі елементи: звіт керівництва про фінансові результати (інтерпретує дані, наведені у фінансовій звітності, надає детальну інформацію та аналіз операцій та тенденцій, детальні роз'яснення щодо ризиків); аудиторський висновок (відповідно до Міжнародних стандартів аудиту); фінансова звітність та примітки до фінансової звітності (баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів, звіт про зміни у власному капіталі, опис облікової політики).

Розкриття інформації не повинно бути лише обов'язковою формальністю. Емітент повинен усвідомити, що публікування проспекту емісії, чи надання регулярної звітності має практичну користь для залучення інвестора.

Аналіз діючого в Україні законодавства свідчить про майже повну відповідність європейському законодавству.

Запровадження нового Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» дозволить вирішити питання щодо скорочення термінів оприлюднення річних звітів емітентів, складання квартальних звітів, розширення вимог до проспектів емісії.

На жаль, Закон «Про акціонерні товариства» в Україні ще не прийнято, і питання захисту прав акціонерів найшли відображення в різних законодавчих актах.

Для вирішення питання щодо запровадження МСФЗ для складання та оприлюднення фінансової інформації необхідно прийняття змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Запровадження МСА здійснюється на підставі рішення Аудиторської палати України. Важливе значення для розкриття достовірної інформації має забезпечення контролю якості аудиторських послуг.

Питання доступності та своєчасності інформації вирішуються за допомогою Інтернет технологій. Емітенти можуть оприлюднити річний звіт на Web-сайті одного з інформаційних агентств, з яким укладено договір про оприлюднення інформації на фондовому ринку України. Оприлюднені звіти цілодобово в безкоштовному доступі знаходяться на Web-сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (www.smida.gov.ua).

Необхідно підкреслити те, що побудова прозорого ринку цінних паперів тісно пов'язана з розкриттям інформації не тільки емітентами цінних паперів, а й іншими учасниками ринку.